

JUSTITSMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

Kontor: Det Internationale
Kontor
Sagsnr.: 2007-305-0584
Dok.: ANA40993

GRUNDNOTAT

vedrørende meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om Eurojusts og Det Europæiske Retlige Netværks rolle i forbindelse med bekæmpelse af organiseret kriminalitet og terrorisme i EU (KOM(2007)644)

Resumé

Kommissionen har fremlagt en meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet om Eurojusts og Det Europæiske Retlige Netværks rolle i forbindelse med bekæmpelse af organiseret kriminalitet og terrorisme i EU. I meddelelsen foreslår Kommissionen at ændre Rådets afgørelse af 28. februar 2002 om oprettelse af Eurojust for at styrke bekæmpelsen af grov kriminalitet (2002/187/RIA) med henblik på at styrke de beføjelser, som de nationale medlemmer og Eurojusts kollegium er tillagt, og med henblik på at ændre Eurojusts struktur. Desuden foreslår Kommissionen, at Eurojusts samarbejde med de øvrige aktører på det strafferetlige område præciseres og forenkles. Meddelelsen rejser ikke i sig selv spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet. Meddelelsen vil ikke i sig selv have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Der foreligger ikke offentlige tilkendegivelser om andre medlemsstaters holdninger til meddelelsen. Fra dansk side finder man på nuværende tidspunkt – hvor den igangsatte høring ikke er afsluttet – ikke at burde tage endelig stilling til de væsentlige spørgsmål, som meddelelsen rejser. Fra dansk side er man imidlertid umiddelbart skeptisk over for, navnlig hvorvidt der er grundlag for den styrkelse af de nationale medlemmers samt Eurojusts kollegiums beføjelser, som Kommissionen anfører at ville overveje på længere sigt.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

1. Baggrund

Eurojust blev oprettet ved Rådets afgørelse af 28. februar 2002 om oprettelse af Eurojust for at styrke bekæmpelsen af grov kriminalitet (2202/187/RIA). Formålet med Eurojust er at lette samarbejdet mellem medlemsstaterne om efterforskning og retsforfølgning af alvorlige lovovertrædelser, der berører to eller flere medlemsstater. Hver medlemsstat udpeger et nationalt medlem af Eurojust. De nationale medlemmer udgør Eurojusts kollegium.

Det Europæiske Retlige Netværk (EJN) blev oprettet ved Rådets fælles aktion af 29. juni 1998. Formålet med Det Europæiske Retlige Netværk er at forbedre det retlige samarbejde mellem medlemsstaterne, navnlig med henblik på kampen mod grov kriminalitet. Hver medlemsstat udpeger et eller flere nationale kontaktpunkter.

Kommissionen har den 23. oktober 2007 fremlagt en meddelelse om Eurojusts og Det Europæiske Retlige Netværks rolle i forbindelse med bekæmpelse af organiseret kriminalitet og terrorisme i EU (KOM(2007)644). I meddelelsen foreslår Kommissionen at ændre Rådets afgørelse af 28. februar 2002 om oprettelse af Eurojust for at styrke bekæmpelsen af grov kriminalitet (2002/187/RIA) med henblik på at styrke de beføjelser, som de nationale medlemmer og Eurojusts kollegium er tillagt, og med henblik på at ændre Eurojusts struktur. Som begrundelse for de foreslåede ændringer har Kommissionen anført, at gennemførelsen af de i meddelelsen anførte foranstaltninger vil gøre det muligt for Eurojust at udvikle sit samarbejdspotentialer og bekræfte sin rolle som en vigtig aktør i forbindelse med bekæmpelse af organiseret kriminalitet og terrorisme i Europa.

Kommissionen har vedhæftet en oversigt over medlemsstaternes gennemførelse af Eurojust-afgørelsen i national ret og de nationale medlemmers status og beføjelser.

Meddelelsen er modtaget i dansk sprogversion i Rådet den 26. oktober 2007.

2. Indhold

2.1. Eurojust-afgørelsen

I meddelelsens første afsnit foreslår Kommissionen at ændre Eurojust-afgørelsen med henblik på at præcisere og styrke de beføjelser, som de nationale medlemmer og Eurojusts kollegium er tillagt, og med henblik på at ændre Eurojusts struktur.

2.1.1. Nationale medlemmer

Kommissionen foreslår med henblik på at skabe stabilitet i Eurojust, at varigheden af de nationale medlemmers embedsperiode fastsættes til mindst 3 år, og at de ikke bør kunne afsættes. Derudover bør alle nationale medlemmer være permanent tilknyttet Eurojust og råde over en fuldtidsstedfortræder. Kommissionen opfordrer endvidere medlemsstaterne til at styrke de nationale kontorer og til at benytte nationale eksperter.

Kommissionen foreslår herudover en række konkrete tiltag med henblik på at fastsætte et fælles minimumsgrundlag for de nationale medlemmers beføjelser. Det nationale medlem bør således i samarbejde med de nationale retsmyndigheder:

- i tilfælde af behov herfor eller i hastesager kunne modtage og videreformidle anmodninger fra de nationale domstole og sikre, at de efterkommes,
- i tilfælde af problemer med at gennemføre en anmodning via et andet nationalt medlem kunne sende retsmyndighederne i det pågældende andet medlemsland en yderligere anmodning eller foreslå, at der indledes yderligere efterforskning eller undersøgelser,
- over for anklageren eller dommeren kunne foreslå særlige undersøgelsesforanstaltninger vedrørende konkrete forhold,
- kunne informeres forud for beslutningen om at nedsætte et fælles efterforskningshold,
- for så vidt det er nødvendigt, kunne informeres om, at der, hvis to andre medlemsstater er involveret, er iværksat overvågning af en kontrolleret leverance, er en infiltrering i gang eller er iværksat en diskret undersøgelse, samt få til opgave at overvåge og kontrollere disse foranstaltninger,
- spontant og på et tidligt tidspunkt fortløbende kunne modtage fuldstændige oplysninger om alle straffesager, der involverer mindst tre medlemsstater og mindst to medlemsstater for særligt alvorlige lovovertrædelser (terrorisme og menneskehandel), for så vidt det er nødvendigt, for at Eurojust kan udføre sine opgaver,

- kunne videreformidle disse oplysninger til et nationalt medlem fra en medlemsstat, der ikke er informeret, men reelt berørt heraf, og
- fra de nationale retsmyndigheder kunne modtage alle domme i sager vedrørende hvidvaskning af penge, organiseret kriminalitet og menneskehandel, for så vidt det er nødvendigt, for at Eurojust kan udføre sine opgaver.

Kommissionen vil desuden på længere sigt inden for rammerne af de muligheder, et nyt retsgrundlag måtte give, overveje mulighederne for i væsentlig grad at styrke de nationale medlemmers beføjelser og navnlig mulighederne for at give de nationale medlemmer en øget rolle i forbindelse med

- iværksættelse af straffesager, navnlig vedrørende overtrædelser, der skader EU's finansielle interesser,
- nedsættelse af og deltagelse i et fælles efterforskningshold og
- iværksættelse af specifikke undersøgelsesforanstaltninger.

2.1.2. Eurojusts kollegium

Kommissionen foreslår, at Eurojusts kollegiums beføjelser udvides med henblik på at styrke dets rolle som forum for løsning af kompetencekonflikter mellem medlemsstaterne.

Kommissionen vil desuden på længere sigt inden for rammerne af de muligheder, et nyt retsgrundlag måtte give, overveje, på hvilke betingelser og efter hvilke retningslinjer kollegiet kan

- løse kompetencekonflikter mellem medlemsstaterne og konflikter vedrørende anvendelsen af de forskellige instrumenter om gensidig anerkendelse,
- iværksætte undersøgelser i en medlemsstat og foreslå retsforfølgning på dennes område samt være involveret i specifikke undersøgelsesforanstaltninger og
- iværksætte en strafferetlig undersøgelse på EU-plan, navnlig i forbindelse med forhold i tilknytning til overtrædelser, der skader EU's finansielle interesser.

2.1.3. Eurojusts struktur

Kommissionen foreslår, at Eurojust-afgørelsen ændres, således at udnævnelsen af den administrerende direktør for Eurojust ikke kræves godkendt med enstemmighed, men kun med to tredjedels flertal. Desuden skal Kommissionen have et medlem i udvælgelseskomitéen.

2.2. Eurojusts samarbejde med de øvrige aktører i det strafferetlige samarbejde

I meddelelsens andet afsnit foreslår Kommissionen, at Eurojusts samarbejde med de øvrige aktører (Det Europæiske Retlige Netværk, Europol, OLAF, Frontex m.fl.) på det strafferetlige område præciseres og forenkles.

2.2.1. Det Europæiske Retlige Netværk og forbindelsesdommere

Kommissionen foreslår, at der foretages en omstrukturering af Det Europæiske Retlige Netværk med henblik på at styrke og forbedre samarbejdet med Eurojust.

Det foreslås således, at det nationale kontaktpunkt, som medlemsstaterne udpeger til Det Europæiske Retlige Netværk, også skal fungere som nationale korrespondent for det nationale medlem af Eurojust samt være medlem af Eurojust-teamet af nationale medlemmer. Det nationale kontaktpunkt skal sammen med de nationale retsmyndigheder tage sig af de øvrige kontaktpunkter i medlemsstaten og skal fungere som mellemed for Eurojusts kommunikationspolitik. Det nationale kontaktpunkt skal desuden være national repræsentant for de øvrige kontaktpunkter i medlemsstaten i forhold til Det Europæiske Retlige Netværks sekretariat. Derudover skal det nationale kontaktpunkt have beføjelse til at hjælpe de øvrige kontaktpunkter i medlemsstaten i tilfælde af problemer.

Det nationale kontaktpunkts rolle bliver systematisk at videresende multilaterale sager, som den pågældende får kendskab til, og komplekse bilaterale sager, som de øvrige kontaktpunkter i medlemsstaten ikke med kort frist har kunnet løse korrekt eller omgående, til det nationale medlem af Eurojust. Som medlem af teamet af nationale medlemmer skal det nationale kontaktpunkt hurtigst muligt videresende alle sager, der henhører under Eurojusts kompetence, til det nationale medlem.

Kommissionen noterer sig i øvrigt, at ikke alle medlemsstater har udnævnt forbindelsesdommere med henblik på at forbedre det bilaterale

samarbejde, hvilket der er mulighed for i medfør af Rådets fælles aktion af 22. april 1996 om udveksling af retsmedlemmer som forbindelsespersoner med henblik på at forbedre det retlige samarbejde mellem Den Europæiske Unions medlemsstater.

2.2.2. Øvrige aktører

Kommissionen noterer sig de fremskridt, der er gjort vedrørende Eurojusts samarbejde med Den Europæiske Politienhed (Europol), og anfører, at Eurojusts relationer til de nationale Europol-forbindelseskontorer bør styrkes, og udvekslingen af oplysninger bør forbedres.

For så vidt angår Eurojusts samarbejde med Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF) foreslår Kommissionen, at der fastsættes bestemmelser om regelmæssig og tilstrækkelig tidlig udveksling af operative og strategiske oplysninger.

Kommissionen anfører endvidere, at indgåelsen af en samarbejdsaftale mellem Eurojust og Det Europæiske Agentur for Forvaltning af det Operative Samarbejde ved EU-medlemsstaternes Ydre Grænser (Frontex) bør fremmes.

Endelig noterer Kommissionen sig, at Eurojust har skabt kontakt til en række tredjelande for derved at lette og intensivere samarbejdet med retsmyndighederne i disse lande.

3. Gældende ret

Under hensyn til at der alene er tale om en meddelelse, som indeholder Kommissionens overvejelser om fremtidige initiativer inden for området, er en beskrivelse af gældende ret ikke medtaget.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Kommissionens meddelelse vil ikke i sig selv have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Hvis der efterfølgende som et led i gennemførelsen af meddelelsen måtte blive fremlagt forslag til nye EU-retsakter, vil disse – afhængig af den nærmere udformning – kunne medføre statsfinansielle og lovgivnings-

mæssige konsekvenser, som det på nuværende tidspunkt imidlertid ikke er muligt at angive nærmere.

5. Høring

Kommissionens meddelelse om Eurojusts og Det Europæiske Retlige Netværks rolle i forbindelse med bekæmpelse af organiseret kriminalitet og terrorisme i EU samt nærværende grundnotat er sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenterne for samtlige byretter, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Rigspolitichefen, Rigsadvokaten, Foreningen af Offentlige Anklagere, Politiforbundet i Danmark, Advokatrådet, Landsforeningen af beskikkede advokater, Datatilsynet, Retsikkerhedsfonden, Dansk Retspolitisk Forening, Amnesty International samt Institut for Menneskerettigheder.

Justitsministeriet har fastsat høringsfristen til den 2. januar 2008.

6. Nærhedsprincippet

Meddelelsen rejser ikke i sig selv spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til meddelelsen.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Fra dansk side finder man på nuværende tidspunkt – hvor den igangsatte høring ikke er afsluttet – ikke at burde tage endelig stilling til de væsentlige spørgsmål, som meddelelsen rejser.

Fra dansk side er man imidlertid umiddelbart skeptisk over for, navnlig hvorvidt der er grundlag for den styrkelse af de nationale medlemmers samt Eurojusts kollegiums beføjelser, som Kommissionen anfører at ville overveje på længere sigt.

9. Orientering af andre af Folketingets udvalg

Grundnotatet om Kommissionens meddelelse sendes – ud over til Folketingets Europaudvalg – også til Folketingets Retsudvalg.